

Rozhovor s Petrem Hladíkem

Karolína Šulová

„Chci na ministerstvo přinést energii a zodpovědný přístup k péči o naši krajinu. Země nám byla svěřena do péče, jinou nemáme. Budu usilovat o to, abychom ji jednou mohli v pořádku předat budoucím generacím.“ Jaké budou první kroky nového ministra? Vyhlásí tato vláda národní park Křivoklátsko? A v čem vidí největší výzvy v oblasti životního prostředí? Pro časopis Ochrana přírody odpovídal nový ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Petr Hladík: „Na Soutoku by nyní měla vzniknout chráněná krajinná oblast.“
Foto archiv MŽP

Ministrem životního prostředí jste od 10. března. Co bude první věc, kterou od vás lidé uvidí?

Na pozici náměstka ministra životního prostředí jsem nastoupil už na začátku ledna a od té doby se nám už mnoho věcí podařilo. Nejlepším příkladem je spuštění Nové zelené úsporám Light, která je určena pro domácnosti s menšími příjmy. A v podobných věcech chceme pokračovat. Na jaře bychom chtěli oznámit změny jak v Nové zelené úsporám, tak i v Nové zelené úsporám Light. Naším cílem je například rozšířit možnost pořízení si fotovoltaiky i pro domácnosti s nižšími příjmy.

O Ministerstvu životního prostředí často hovoříte jako o ministerstvu budoucnosti. Jak má taková budoucnost podle nového ministra životního prostředí vypadat?

Chci, aby ministerstvo prostřednictvím dotací zcela změnilo českou energetiku. Aby odchod od uhlí nebyl strašákem, ale využitou příležitostí. Abychom se už neptali, jestli náhodou nejsme moc progresivističtí, ale aby byl tento přístup

standardem. Nesmíme zapomínat na to, že Země nám byla svěřena do péče a jinou nemáme. Budu usilovat o to, abychom ji jednou mohli v pořádku předat budoucím generacím. Současná vláda na klima klade mnohem větší důraz než vlády předchozí. Prožíváme opravdu velkou změnu, a abychom byli schopní se na ni připravit, tak vláda podporuje nejen domácnosti, ale i průmysl a firmy. I díky tomu, co se děje na Ukrajině, jsou teď lidé a firmy ochotnější řešit, jakou energii budou v budoucnu používat.

Jste jedním z autorů programového prohlášení vlády v oblasti životního prostředí, které je pozitivně environmentálně laděno. Někdy se ale kritizuje, že jeho aplikace je pomalá. Například zmíněná potřeba transformace lesního hospodaření zatím do praxe zasáhla jen málo. Naše lesy jsou přitom nesmírně důležité pro adaptační opatření i biodiverzitu. Jak to cítíte vy?

Naše lesy musí být v první řadě druhově a prostorově rozmanitější včetně vyššího ponechávání odumřelé dřevní hmoty. Rozsáhlé kalamity

v posledních letech nás opakovaně utvrzují, že monokulturní pěstování lesa je překonaný a nestabilní model. Občas kůrovcovou kalamitu přirovnávám k facce, která nás všechny probudila. K transformaci na přírodě blízké lesní hospodaření máme možnost využít skutečnosti, že více než 72 % našich lesů je ve státním anebo obecním vlastnictví. Musíme si uvědomit, že lesy nepotřebuje jen naše generace, ale hlavně generace našich dětí a vnoučat. Lesy pokrývají třetinu plochy státu a jejich význam je víc než ekonomický. Jsou důležité nejen jako prostředí pro adaptační opatření, biodiverzitu, ale i rekreaci obyvatel a šetrný regionální rozvoj.

Důležitých úkolů v oblasti ochrany přírody a krajiny je mnoho. Na co se ve vazbě na programové prohlášení chcete zaměřit prioritně?

Chci na ministerstvo přinést energii a zodpovědný přístup k péči o naši krajinu. Jednoznačnou prioritou je zadržení vody v krajině a obnova přirozeného vodního režimu. Z evropských i národních dotačních programů chceme podpo-

rovat zejména systém menších a středně rozsáhlých opatření ke zlepšení retenčních schopností krajiny. Podpoříme obnovu mokřadů, tůň, malých vodních nádrží a niv, péči o cenné biotopy, výsadbu zeleně, zlepšení prostorové a druhové skladby lesů či revitalizace vodních toků a jejich zprůchodnění pro migraci ryb.

V programovém prohlášení se po mnoha volebních obdobích objevil záměr vzniku velkoplošných chráněných území. Ale třeba na Křivoklátsku existují značné výhrady většiny obcí. Věříte, že se stihne národní park Křivoklátsko vyhlásit za této vlády?

Věřím, že se nám podaří národní park Křivoklátsko vyhlásit. Je to dluh mnoho desetiletí starý, který podporovali a podporují mnozí špičkoví vědci a odborníci v oblasti ekologie a biologie. Navíc jsem přesvědčen, že vyhlášení národního parku bude přínosné nejen pro vlastní ochranu přírody, ale i pro regionální rozvoj. Obce neztratí žádnou ze svých kompetencí, naopak budou vtaženy do spolurozhodování o směřování místní ochrany přírody v daleko větší míře, než je tomu dosud. Ještě je důležité připomenout, že drtivá většina parku by měla ležet na státních pozemcích. Obce a jejich starosty se snažíme opravdu velmi podrobně informovat. S některými z nich jsem se potkal osobně přímo u nich v obcích a musím říct, že diskuse byla velmi konstruktivní. V komunikaci budeme samozřejmě pokračovat i nadále.

Jaká je situace v oblasti Soutoku? Považujete za reálné tam zřídit v tomto volebním období chráněnou krajinnou oblast nebo národní park?

V aktualizovaném programovém prohlášení jsme se zavázali, že připravíme podklady k vyhlášení NP Soutok. Do oblasti Soutoku jsem tak vyjel na začátku března, abych se potkal jak s hejtmanem Jihomoravského kraje Janem Grolichem, tak se zástupci místních obcí, abychom probrali celoplošnou ochranu tohoto jedinečného území. Shodli jsme se na tom, že nyní by zde měla vzniknout chráněná krajinná oblast a zřízení národního parku zůstane v dalším výhledu. Jsem rád, že tady je postoj obcí vstřícný a racionální. Oblast Soutoku je pro své přírodní i kulturní hodnoty v celoevropském měřítku územím jedinečným a mimořádně cenným. Jde o největší komplex lužních lesů ve střední Evropě. Celoplošná ochrana je zkrátka nutností.

Krušné hory by si zasloužily také zvýšenou péči proti současnému stavu. Je šance, že se i toto změní?

V Krušných horách najdeme rozsáhlá rašeliniště, v Čechách zcela nejrozsáhlejší bučiny anebo jedinečnou horskou krajinu. Jako celek jsou sice chráněny mnoha nástroji, ale málo koncepčně. Proto jsme do programového prohlášení vlády vložili úkol zpracovat ve spolupráci se samosprávami podklady nezbytné k návrhu na vyhlášení celého území za chráněnou krajinnou oblast. Odborným zpracovatelem podkladů byla pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Kromě hodnot území a návrhu zajištění péče o ně musí tento dokument obsahovat i orientační vymezení CHKO, členění do zón a vyhodnocení dalších veřejných zájmů. Vznik jednotné správy v ochraně přírody a koncepční péče o celé toto krásné pohorí je rozhodně na místě. Nutno podotknout, že minulé vlády celoplošně ochraně nevěnovaly pozornost a my tak máme před sebou hned tři velké výzvy – NP Křivoklátsko a CHKO Soutok a Krušné hory.

Jedním ze skoro revolučních záměrů je změnit schematickou rekultivaci opuštěných hnedouhelných dolů v severních Čechách a využít k tomu levnější a ekologicky mnohem přínosnější přirozenou sukcesi, na niž jsou vázány ohrožené druhy, které jinde v ČR prakticky vymizely. Má tedy tento dlouhodobě experty i vládou projednávaný pilotní projekt v dole ČSA šanci?

Pevně věřím, že ano. Původní rekultivační plány z osmdesátých let jsou překonány a je třeba se posunout dál. Navíc tento model rekultivace je nejen přínosný pro přírodu, ale je i celkově levnější. Důležité je, aby všechny prostředky ušetřené z původně plánované ekologicky problematické rekultivace byly na základě dohody s těžářem převedeny na nějaký veřejný fond, např. SFŽP, a byly účelově využity pro vhodné projekty v obcích dlouhodobě postižených dopady těžby. Nic tak nezůstane těžářům. Výši financí, která do daného místa půjde, určí Český báňský úřad. Aktuální vizí je, že část dolu bude určena pro energetické využití, část zůstane v přirozeném vývoji a část bude sloužit k rozvoji turistiky a k podpoře zaměstnanosti.

Do české krajiny se vrací vlk. Biologové to vítají, chovatelé už méně. Jaký bude postoj ministerstva pod vaším vedením?

Vlk je pro naši přírodu důležitý, ale neméně důležitá jsou pro naši krajinu a venkov také hospodářská zvířata. Vlk napomáhá regulaci místy opravdu dramaticky přemnožené spárkaté zvěře, která způsobuje podle expertních odhadů každoročně miliardové škody v našich lesích i na zemědělských kulturách. Ovšem vlk způsobuje

každoročně nemalou újmu v řádech milionů především na nedostatečně zabezpečených hospodářských zvířatech. Proto finančně podporujeme z Operačního programu Životní prostředí preventivní opatření, jako je zabezpečení stád vhodnými ohradníky nebo pasteveckými psy. Náročnější organizaci pastvy v místech s výskytem vlka pak formou náhrady újmy. A v případě zabití domácích zvířat stát chovatelům proplácí vzniklou škodu. Vhodnými opatřeními se dají snížit škody až o 90 %. Občas se i tak mohou vyskytnout problematictí jedinci vlka. Ty pak je nutno v obecném zájmu z populace odstranit. K operativnímu postupu v tomto je nutný společný pohotovostní plán dohodnutý ministerstvy životního prostředí a zemědělství, který musíme schválit.

Trochu na odlehčení. Když máte chvílku volna a můžete relaxovat, čemu se s oblibou věnujete? Máte v České republice nějaké zvlášť oblíbené místo v krajině, kam se rád vracíte?

Každý volný čas se snažím věnovat mé rodině, máme s manželkou pět dětí, takže je to někdy náročné. Pokud ale máme volný víkend a můžeme vyrazit někam do přírody, je to ten nejlepší relax. Vždy se rád vracíme do oblasti Lednicko-valtického areálu. Jednak proto, že jsme rodinou cyklistů a okolo Mikulova je rovinka, takže to všichni ušlapeme. Druhým důvodem je krásná oblast Soutoku, který je poměrně nedaleko. A když potřebuji trochu aktivního odpočinku, vyrazím do našeho lesa nedaleko Lhotky u Tasova na Vysočině, který dávám dohromady po kůrovcové kalamitě. ■

Mgr. Petr Hladík

Vystudoval Fakultu informatiky na Masarykově univerzitě, obor Service Science, Management and Engineering. Do KDU-ČSL vstoupil v roce 2010 a byl zvolen do zastupitelstva městské části Brno-sever. V roce 2016 se stal prvním náměstkem primátora města Brna. V roce 2018 svou pozici obhájil a stal se prvním náměstkem primátorky pro oblast životního prostředí. V roce 2022 byl opět zvolen zastupitelem a nadále působí jako řadový zastupitel města Brna. V roce 2019 se stal místopředsedou KDU-ČSL a zároveň předsedou odborné komise KDU-ČSL pro oblast životního prostředí. Spolu s Annou Hubáčkovou připravoval programové prohlášení vlády v oblasti životního prostředí. Od 9. ledna 2023 působil jako náměstek ministra životního prostředí. Ministrem životního prostředí byl jmenován 10. března 2023.